

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ป้องกันและแก้ไข
ภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้ง ของ เสีย

นางสาวอมา ประมาณฑล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-383-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015421

10301628

LEGAL FRAMEWORK ON CONTROL, PREVENTION AND REMEDY
OF MARINE POLLUTION BY DUMPING OF WASTES

MISS UMA PRAMANPON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-383-7

อุมา ประมาณพล : มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งของเสีย (LEGAL FRAMEWORK ON CONTROL, PREVENTION AND REMEDY OF MARINE POLLUTION BY DUMPING OF WASTES) อ.ที่ปรึกษา:รศ.ดร. ชุมพร ปัจจุบันนท์, อ.จรุญชัย ศัลยพงษ์, 158 หน้า.

การนำของเสียที่เกิดจากกิจกรรมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น ของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ขยะ หรือซากสัตว์อื่น ๆ บรรจุใส่เรือ อากาศยาน หรือสิ่งก่อสร้างอื่นใดนำไปทิ้ง เทลงสู่ทะเล เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งของการเกิดภาวะมลพิษทางทะเล ปัญหาภาวะมลพิษทางทะเล เล่ากว่าทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์และสิ่งมีชีวิตในทะเล นอกจากนี้ยังเป็นอุปสรรคต่อการใช้ประโยชน์จากทะเลของมนุษย์อีกด้วย การควบคุมและป้องกันมิให้เกิดภาวะมลพิษทางทะเลจากสาเหตุดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้น นานาประเทศจึงได้ตกลงร่วมกันจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งของเสียและวัตถุอื่น ค.ศ. 1972 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1978 และ 1980 ขึ้น เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมการทิ้งของเสียลงสู่ทะเลในบริเวณต่าง ๆ และอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ก็ได้วางขอบเขต หลักเกณฑ์ ควบคุมการทิ้งของเสียลงสู่ทะเลไว้อย่างกว้าง ๆ ในแนวทางเดียวกัน

การลักลอบนำของเสียไปทิ้ง เทลงสู่ทะเลโดยผิดกฎหมาย ในทะเลบริเวณอาณาเขตของประเทศ ไทยมีปรากฏอยู่เสมอ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางส่วนควบคุมเรื่องนี้ ไม่สามารถใช้ควบคุมอย่างได้ผล เนื่องจากขาดมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม ขาดแนวทางและวิธีการการพิจารณาอนุญาตทิ้ง เทหรือการควบคุมการทิ้ง เท

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ศึกษาถึงหลักเกณฑ์การควบคุม ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งของเสียตามที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศทั้ง 2 ฉบับ ในลักษณะของการนำมาใช้ใน ประเทศไทยโดยเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยที่มีอยู่ และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งของเสียและวัตถุอื่น แนวทางการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการทิ้งของเสียลงสู่ทะเลของประเทศไทย

การป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งของเสียในทะเลบริเวณอาณาเขตของประเทศไทยให้ได้ผลนั้น สมควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ กำหนดและปรับปรุงประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบ การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งของเสียและวัตถุอื่น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการควบคุมการทิ้งของเสียลงสู่ทะเลมากยิ่งขึ้น

ภาควิชา นิติศาสตร์
 สาขาวิชานิติศาสตร์
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อผู้คิด.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

Uma Pramanpon : Legal Framework on Control, Prevention and Remedy of Marine Pollution by Dumping of Wastes. Advisors : Assoc. Prof. Dr. Chumphorn Pachusanond, Lect. Charonchai Salyapong, 158 Pages.

In disposing wastes resulting from human activities, i.e., wastes from factories, garbages or debris which in vessels aircrafts or other man-made structures, such wastes are dumped into a sea and caused marine pollution which has an effect to ecosystem and marine life. The acts impose an obstacle for humanbeing to exploit the sea. In controlling and preventing the marine pollution caused by such acts, it is needed to have co-operation from all countries in the world. Therefore the Convention on prevention of marine pollution by dumping of wastes and other matter was promulgated in 1972 and amended in 1978 and 1980 in order to become a regulations for controlling dumping of wastes at sea and,UN Convention on the Law of the Sea,1982 has also enacted similar regulations to control dumping of wastes at sea.

In Thailand, it appears to have frequent violation of law governing dumping of wastes at sea. The Navigation in Thai Waters Act, 1913, which governs this matter, cannot be effectively enforced due to lack of sanction, guideline and procedure in permission or control of such dumping.

This thesis will deal with regulations concerning a control, prevention, and remedy of marine pollution by dumping of wastes as specified in the two conventions so long as it is applicable to Thailand. This thesis will make a comparison between the conventions and existing Thai law and will analyze a possibility of Thailand to become a Party to Convention on prevention of marine pollution by dumping of wastes and other matter and also draw a guideline of legal measure for control dumping of wastes at sea within the Kingdom.

To control marine pollution caused by dumping of wastes at sea within Thai territory, there should be a revision and amendment of laws regarding this matters including an improvement of efficiency of relating government agencies responsible for the matter. Thailand should also become a contracting party with the Convention on prevention of marine pollution by dumping of wastes and other matter. All of which shall render benefit to Thailand in controlling dumping of wastes into a sea.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติศ..... *Um U*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Charonchai Salyapong*.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต ผู้เขียนซาบซึ้งและตระหนักถึงความกรุณาที่คณาจารย์ผู้สอนทุกท่านได้ให้ทั้งความรู้ ความคิด และความเอาใจใส่ด้วยดีมาตลอด โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. ชมพร บัจจสานนท์ ซึ่งกรุณาเป็นทั้งปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำทางวิชาการ แนวความคิด ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนได้รับคำแนะนำอันมีประโยชน์ จนสามารถนำมาเป็นหัวข้อในการศึกษาจากอาจารย์จรณชัย ศัลยพงษ์ และได้ความรู้และทราบประกอบการศึกษาจาก อาจารย์พนัส ทัศนียานนท์ ซึ่งผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง

ผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นของผู้เขียน ในกรมเจ้าท่า ที่ได้อนุมัติให้ผู้เขียนลามาศึกษา จนมีโอกาสประสบความสำเร็จและขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และฝ่ายสิ่งแวดลอม กรมเจ้าท่าที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านเอกสาร ข้อมูลแก่ผู้เขียน

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ทุกคน ที่ให้กำลังใจในระหว่างการศึกษา โดยเฉพาะคุณวิจิตรรา ทองวินชศิลป์ และคุณมานพ ทองรอด ซึ่งให้ความช่วยเหลือทั้งกำลังใจและกำลังใจ คุณสกล อรุณวัฒนางกุล ผู้สนับสนุนการจัดพิมพ์ และคุณอรินทร์ กุลเกษม ผู้สละเวลาดำเนินการด้านการพิมพ์

สุดท้ายนี้ ขอระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจกับผู้เขียนตลอดมา จนกระทั่งมีโอกาสศึกษาและประสบความสำเร็จ ผู้เขียนขอมอบคุณความดีของวิทยานิพนธ์นี้ให้แก่คุณพ่อผู้ล่วงลับ

อุม่า ประมาตผล

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานในการศึกษา.....	2
วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 1 ปัญหาภาวะมลพิษทางทะเล.....	4
ความหมาย.....	4
แหล่งที่มาของมลพิษทางทะเล.....	6
1.1 ภาวะมลพิษจากเรือ.....	7
1.2 ภาวะมลพิษจากแหล่งกำเนิดบนแผ่นดิน.....	9
1.3 ภาวะมลพิษจากกิจกรรมกันทะเล.....	13
1.4 ภาวะมลพิษจากกิจกรรมในพื้นที่เฉพาะ.....	14
1.5 ภาวะมลพิษจากการทิ้งเท.....	15
1.5.1 ของเสียจากกิจการอุตสาหกรรม.....	17
1.5.2 ของเสียที่มีกัมมันตภาพรังสี.....	18
1.5.3 ขยะ.....	20
1.5.4 วัสดุจากการขุดลอก.....	21
1.5.5 ตะกอนน้ำเสีย.....	21
1.5.6 ซากวัสดุก่อสร้าง.....	21
1.5.7 วัตถุระเบิดที่ใช้ในกิจการทหาร สารเคมี และ เชื้อโรคที่ใช้ในสงคราม.....	22
บทที่ 2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับการ ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งเทของเสีย.....	25
2.1 วิวัฒนาการ.....	25
2.2 หลักกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่นำมาใช้ในการป้องกัน ลด และควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งเท.....	32
2.2.1 ทฤษฎีการใช้สิทธิในทางมิชอบ.....	33

	2.2.2 ทฤษฎีความรับผิดชอบของรัฐ.....	36
	2.3 หลักความร่วมมือระหว่างประเทศในอนุสัญญาเกี่ยวกับการป้องกัน ลค และควบคุมภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้ง เท.....	39
	2.3.1 ความร่วมมือเพื่อสร้างกฎเกณฑ์ทั้งในระดับโลกและระดับ ภูมิภาค.....	40
	2.3.2 ความร่วมมือกันระหว่างรัฐภาคีเพื่อส่งเสริมการควบคุมแหล่ง มลพิษทางทะเล.....	42
	2.3.3 การตรวจสอบและประเมินสถานการณ์สภาวะแวดล้อมทาง ทะเล.....	43
	2.3.4 ความร่วมมือกันทางด้านวิชาการ.....	44
บทที่ 3	กฎหมายที่ควบคุม ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้ง เท ของเสีย.....	46
	3.1 กฎหมายระหว่างประเทศ.....	46
	ค่านิยมของการทิ้ง เท.....	47
	สาระสำคัญของอนุสัญญา.....	48
	หลักเกณฑ์การควบคุมการทิ้ง เทของเสียในอนุสัญญา.....	48
	3.1.1 การควบคุมบุคคลผู้ทิ้ง เท.....	48
	3.1.1.1 การควบคุมการทิ้ง เทของเสียโดยรัฐ เจ้าของธง.....	49
	3.1.1.2 การควบคุมการทิ้ง เทของเสียโดยรัฐซึ่ง การบรรทุกเกิดขึ้น.....	51
	3.1.1.3 การควบคุมการทิ้ง เทของเสียโดยรัฐชายฝั่ง.....	53
	3.1.2 การควบคุมวัตถุที่ทิ้ง เท.....	57
	3.1.2.1 ระบบการออกใบอนุญาตทิ้ง เท.....	57
	3.1.2.2 การควบคุมวิธีการทิ้ง เท.....	62
	3.2 มาตรการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตของอนุสัญญา.....	63
	3.2.1 การเผาของเสียในทะเล.....	64
	3.2.2 การทิ้ง เทของเสียที่มีกัมมันตภาพรังสีลงสู่ทะเล.....	66
	3.2.3 การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งของเสียเพื่อนำไปปล่อยทิ้ง ในทะเล.....	69
	3.3 กฎหมายภายในของประเทศไทย.....	71
	3.4 ปัญหากฎหมายในการควบคุม ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษทาง ทะเลเนื่องจากการทิ้ง เทของเสียในประเทศไทย.....	74
บทที่ 4	แนวทางการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม ป้องกันและ แก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้ง เทของเสียในประเทศไทย....	81
	การกำหนดมาตรการทางกฎหมายตามแนวทางของอนุสัญญา	

กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982.....	82
การกำหนดมาตรการทางกฎหมายตามแนวทางของอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันภาวะมลพิษทางทะเลจาก การทิ้งทะเลของเสียและวัตถุอื่น ค.ศ. 1972 แก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. 1978 และ 1980.....	83
4.1 วิเคราะห์การเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันภาวะ มลพิษทางทะเลจากการทิ้งทะเลของเสียและวัตถุอื่นของประเทศไทย	83
ผลดีของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา.....	83
ผลเสียของการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา.....	88
พันธะหน้าที่ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าเป็นภาคี.....	90
4.2 มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับการควบคุม ป้องกันและ แก้ไขภาวะมลพิษทางทะเลจากการทิ้งทะเลของเสียในประเทศไทย	92
 บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	97
 บรรณานุกรม.....	108
 ภาคผนวก.....	113
 ประวัติผู้เขียน.....	158